

Mezinárodní kongres chovatelů belgického modrobílého plemene

Chovatelé masného plemene skotu belgické modrobílé se sdružili do mezinárodní asociace – Belgian Blue International (BBI). Od svého založení v roce 1986 se jejich zástupci v nepravidelných cyklech setkávají, aby zhodnotili dosavadní práci a dosažené výsledky ve svých zemích a společně se poradili o dalších krocích, které by pomohly podpořit další expanzi plemene.

Letošního, celkem již desátého, setkání se zúčastnili zástupci většiny členských zemí – Belgie, Spojených států amerických, Francie, Dánska, Irsko, Velké Británie, Austrálie, Nového Zélandu, Maďarska, ale také delegace zemí, které zatím členy mezinárodní asociace nejsou – Vietnamu a také České republiky. Hlavní část kongresu (28. 7. – 2. 8. 2005) se odehrávala v kolébce plemene – Belgii. Účastníci kongresu si však měli možnost program předem rozšířit také o návštěvy britských a francouzských chovů a teprve poté se přesunout na belgickou půdu. Program kongresu byl jako tradičně rozdělen do tří hlavních bloků – odborný program (návštěvy farem, inseminační stanice a odchovny plemenných býků), výstavy, resp. vlastního kongresu a kulturně-poznávací část.

Inseminační stanice Ciney II

Především z důvodů veterinárních začal čtvrtletní program návštěvou nově vybudované inseminační stanice na okraji městečka Ciney, jež je významným centrem šlechtění plemene. Sídlo zde má fúzi Haliby a Linaluxu vzniklá plemenářská společnost AWE (Association Wallonne de l'élevage), dnes ústřední šlechtitelská organizace spravující také inseminační stanici Belgian Blue Group (BBG), dále plemenná kniha (Herd-Book Blanc-Bleu Belge) a jedna ze dvou odchoven plemenných býků. Inseminační stanice je bez

nadsázky nejmodernější v Evropě, pro rozlišení od staré stanice se nazývá Ciney II, byla za velkého finančního příspěvku státu, valonského regionu a prostředků Evropské unie vybudována na zelené louce a slavnostně otevřena v říjnu loňského roku. Budova kanceláří, které svým charakterem připomínají spíše prostory v bance, je proskleným tunelem, který zastřešuje celou budovu. Je přímo spojena s odběrovým místem a laboratoří, která pak volně přechází ve vlastní ustájení býků. Kapacita stanice je 50 individuálních boxů, každý z nich je napojen na venkovní výběh (celková plocha 30 ha). Koridor umožňuje návštěvníkům, aby si bez jakéhokoliv rušení provozu, v klidu prohlédli nejen odběry býků a laboratoř, ale také všechny ustájené býky. Stále se zpřísňující zooveterinární podmínky také přispěly k tomu, že dříve tradiční přehlídky býků (tzv. Open Door Days) jsou v Belgii již minulostí a veškeré přehlídky se budou odehrávat jen „přes sklo tunelu“.

BBG ročně vyprodukuje zhruba 1,2 milionu inseminačních dávek od celkem 120 býků. Jak již bylo uvedeno, padesát z nich má své boxy na nové stanici, ostatních sedmdesát je

ustájeno a odebíráno na dvou starších stanicích (20 ve Wavre, 50 na původní stanici v Ciney). Celkový počet prodaných dávek je však vyšší a blíží se 1,3 milionu, díky zásobám z dnes již neexistujících společností Haliba a Linalux. Býci jsou odebíráni zpravidla čtyřikrát týdně, pouze jedním skokem. Celkový počet spermií v jedné dávce se

Moderní laboratoř na inseminační stanici v Ciney II

pohybuje mezi 12 až 15 milióny, oproti našim zvyklostem je to tedy zhruba o 2 až 5 milionu více. Jak Belgičané sami přiznávají na jednoho produkujícího býka jsou v průměru potřeba další tři, nebo-li naděje, že býk bude úspěšně produkovat dávky je asi 1 : 3. Na dotaz, zda tedy nákupem býka riskují to, že nebude produkovat dávky, se mi dostalo odpovědi, že nikoliv. Celý systém funguje tak, že pracovníci společnosti AWE si u chovatele vyberou býka, uzavřou s ním smlouvu, býka odvezou na stanici a po několika sériích veterinárních vyšetření ho začínají vodit a odebírat. Teprve pokud býk sperma dává, to se dá mrazit a po rozmrazení splňuje také parametry na aktivitu, je obchod dokončen a býk chovateli zaplacen. V opačném případě býk putuje na jatka.

Odchovna plemenných býků

Odborný program pokračoval návštěvou odchovny plemenných býků. Systém odchovu a testování vlastní užitkovosti plemenných býčků je soustředěn do dvou odchoven. První z nich, kterou jsme navštívili, se nachází ve valonské části Belgie v městečku Ciney, druhá pak v Athu. Dnes se na obou

Inseminační stanice v Ciney II se řadí mezi nejmodernější v Evropě

odchovných ročně testuje zhruba 350 býků. Od začátku jejich provozu (odchovna v Ciney byla otevřena již v roce 1973) v nich bylo celkem otestováno více než 10 000 plemeníků. Dnes 95 % býčků na odchovných pochází od chovatelů z valonské oblasti, pouze 5 % z Vlámka.

Vlastní odchov a testace jsou rozděleny na několik etap. První etapou je výběr nejlepších rodičovských kombinací. Jako matky býků jsou vybírány krávy zapsané v plemenné knize v oddílu A, pocházejí ze stád,

Odběr Gitana na inseminační stanici v Ciney II

kde jsou všechny plemenice lineárně ohodnoceny, splňují požadavky pro výšku v kohoutku a v lineárním hodnocení zevnějšku dosáhly v pěti hlavních znacích minimálního počtu předepsaných bodů. Jako otcové býků jsou vybíráni buď býci z inseminace, nebo z přirozené plemenitby. Jestliže je otcem inseminační býk, stačí, aby byl zařazen do první kategorie, ale není nutné, aby byl prověřen v kontrole dědičnosti. Na býky z přirozené plemenitby jsou kladeny přísnější nároky – během každoroční inspekce plemenné knihy musí být klasifikováni do první kategorie a každý rok při lineárním hodnocení musí dosáhnout minimálního počtu bodů v hodnocení zevnějšku. Shodně pro obě skupiny býků platí, že musí mít alespoň minimální výšku v kohoutku podle standardu vzhledem k věku. Druhá fáze nastává při přesunu býčků do vlastní odchovny. I přesto, že býci začínají vlastní test až v sedmi měsících věku, na odchovny jsou přesouváni prakticky ihned po narození, maximálně do věku pěti dní. Tento termín platí především pro odchovnu v Athu. Na stanici v Ciney je možno naskladnit býčka do věku čtyř měsíců. To je jeden z rozdílů mezi oběma stanicemi. Podmínkou v obou odchovných však je, že tele nesmí být napo-

jeno mlezivem od matky. Důvodem je to, že zdaleka ne všechna telata pocházejí z farem prostých IBR. Ze zoo-veterinárních důvodů se proto pro napájení telat používá výhradně mlezivo a mléko z „banky“, které pochází od krav z farem IBR a BVD prostých. Toto opatření slouží k tomu, aby se býci, kteří odchovnými projdou, mohli deklarovat jako IBR a BVD negativní. Během přípravného období jsou rovněž třikrát prováděny veškeré veterinární testy. Všichni býci zůstávají po celou dobu odchovu a testace majetkem chovatelů. V případě, že je býk přesunut na odchovnu ihned po narození, za celý odchov zaplatí chovatel maximálně 1500 eur. Pokud je naskladněn později, částka se adekvátně snižuje, přičemž cena za krmný den je stanovena následovně: od 1 dne stáří do pěti měsíců 1,66, od pěti do osmi měsíců 2,48 a od osmi měsíců do výběru 2,90 eura (ceny bez DPH). Ve smlouvě, kterou cho-

vatel s provozovatelem odchovny podepisuje, jsou velmi přesně definována práva a povinnosti pro obě strany. Jedním z nich je finanční vyrovnání v případě úhynu býka. Jestliže tele uhne do pěti dnů věku, veškerou odpovědnost nese chovatel. Poté se ale situace obrací ve prospěch chovatele – jestliže býček uhne později, přejímá zodpovědnost odchovna. Mladí býčci do věku tří měsíců jsou odchováni ve venkovních plastových boxech, kde jsou krmeni mlékem, senem a již od raného věku se jim předkládá koncentrát. Ve věku tří měsíců jsou přemístěni do kotců po třech až pěti kusech. Spolu s přesunem se mění rovněž složení krmné dávky – býci dostávají ad libitum seno a přesně dané množství koncentráту, přičemž platí, že věk v měsících se rovná množství kon-

centrátu v kg tak, že v konečné fázi testu ve 12 měsících věku dostávají býci denní přiděl 12 kg. Způsob, jakým se býkům přiděluje koncentrát, je druhým bodem, ve kterém se systém na obou odchovných rozchází. Zatímco na odchovně v Athu je jeden automatický krmný box pro celý kotec a býci mají možnost přístupu k boxu a konzumace přiděleného množství koncentráту maximálně 12krát za den, v Ciney je systém odlišný. Zde má každý z býků v kotci svůj vlastní krmný box a ani přístup k boxu není nijak časově omezen. V příštím roce se však má po vzoru systému v Athu na obou odchovných způsob podávání koncentráту sjednotit. Na obou stanicích je pak každodenně počítačově vyhodnocován příjem koncentráту každým býkem, který slouží k výpočtu konverze krmiva. V sedmi měsících stáří začíná pro býky nejdůležitější etapa celého odchovu – vlastní test. Od tohoto období jsou intenzivně sledováni a provádí se jejich hodnocení. Před začátkem testu a na jeho konci se měří a váží, sleduje se denní přírůstek a příjem krmiva a počítá se koeficient spotřeby koncentráту (spotřeba koncentráту na 1 kg přírůstku).

Na konci testačního období se pak provede lineární hodnocení zevnějšku a odhad tzv. tržní hodnoty býka (jednotka je euro), která se odvozuje z ceny masa ve vztahu k živé hmotnosti býka ve 13 měsících. Tento odhad provádí kvalifikovaný řežník, který se účastní výběrů býků. Po skončení testu nastává poslední fáze, kdy jsou býci předvedeni k základnímu výběru. Hodnocení provádí komise stanovená plemennou knihou, která má šest až deset členů z řad chovatelů a technických pracovníků. Proti verdiktu komise neexistuje žádný opravný prostředek. Během výběru se posuzují výsledky, které býk dosáhl během testačního období, tělesná stavba, chuze a postavení končetin, výška v kohoutku, temperament a zda býk odpo-

Plemenice belgického modrobílého plemene na farmě „Elevage de Fooz“

vidá požadavkům standardu plemene. Je zajímavé, jak velká váha je přikládána temperamentu zvířat. I když býk vykazuje nadprůměrné výsledky, ale je příliš temperamentní, bývá zpravidla vyřazen. Při výběrech jsou býci zařazováni do tří základních kategorií. Do první kategorie, do které spadá 40 až 50 % býků, se zařazují ti nejlepší býci kvalifikovaní jako plemenní, kteří jsou následně nabízeni na aukcích. Druhou kategorií (30 až 40 %) tvoří býci, kteří v testu uspěli, ale s horšími výsledky. Ti se vrací zpět chovateli s tím, že mohou být použiti jako plemenní ve stádech, odkud pochází. Do třetí skupiny (10 až 20 %) spadají býci, jež při výběrech neuspěli a nebyli vybráni do další plemenitby – ti končí na jatkách. I když je býk vyřazen, není to pro jeho majitele

tel má také možnost si sjednat pojištění býčka pro případ úrazu či úhynu ode dne vydražení do jeho odvozu a také vyšetření spermatu. Za tyto obě služby však musí rovněž zaplatit.

V roce 2004 dosáhli býci na konci testu těchto průměrných výsledků: hmotnost – 523 kg, kohoutková výška – 120 cm, průměrný přírůstek – 1535 kg, konverze živin – 5 kg. Pro zajímavost, nejvyšší přírůstek v roce 2004 byl 2 kg a nejnižší spotřeba živin na 1 kg přírůstku 3,76 kg.

Návštěvy farem

Náplní čtvrtčního odpoledne byly návštěvy dvou velmi zajímavých farem. První z nich byl velmi známý chov pana

Erica Coheura Elevage de Fooz. Přívlastek „do Fooz“ je v Belgii puncem kvality, farma patří k nejznámějším a nejdůležitějším producentům plemenného materiálu. Z farmy pochází mj. velmi známý a stále hojně využívaný plemeník Seduisant de Fooz. Současný majitel farmu převzal po svém otci v roce 1985. Z původních 50 kusů je dnes na farmě k vidění více než čtyřistahlavé stádo přes léto se pasoucí na 250 ha (cel-

kem farmář hospodaří na 400 ha). Na farmě najdeme i několik kříženek a krav kombinovaného typu belgického modrobílého, které používá farmář jako příjemkyně pro embryotransfer. Ročně se na farmě narodí asi 175 telat, z toho zhruba polovina právě po embryotransferu. Telata, která se rodí výhradně pomocí císařského řezu, již od raného věku spolu s matkami na pastvě chovatel přikrmuje. Většina odchovávaných jaloviček je určena pro další plemenitbu, ročně Eric Coheur prodává několik desítek embryí a také dva nebo tři býky do inseminace. Plemenitba je v chovu zajišťována výhradně inseminací. O tom, že inseminaci hraje při šlechtění plemene v celé Belgii důležitou roli svědčí mj. i fakt, že více než 63 % ze všech narozených telat má za otce inseminačního býka. Taktó vysokou frekvencí využívání inseminace bychom asi u jiného masného plemene hledali na celém světě velmi těžko.

Druhým navštíveným chovem byla farma rodiny Lenaersových ve vesnici Vliermaal-Kortesseem v blízkosti belgicko-nizozemské

hranice. Farma „van het Negenbonder“ se kromě produkce plemenného materiálu (pochází odtud např. známí býci Gib van het Negenbonder či Libro van het Negenbonder) soustředí nav Belgii ne příliš rozšířený výkrm telat. Ta pocházejí jednak z jeho vlastního chovu, většinu jich však ve stáří 10 až 30 dní nakupuje prostřednictvím obchodníků s dobytkem z okolních farem. Ročně vykrmí a prodá zhruba 1200 telat, nejen belgického modrobílého plemene, ale také jeho kříženců a i mléčných holštýnských telat. Telata jsou ustájena podle věku a hmotnosti v kotcích po šesti kusech. Na jeden kus v boxu připadá 1,8 m² plochy. V prvních osmi týdnech jsou od sebe oddělena zábranami, aby bylo zaručeno, že žádné tele nebude „okradeno“ od sousedního. Telata se po celou dobu krmí mléčnou náhražkou, kterou si chovatel na farmě připravuje sám. Celý systém výroby mléka a jeho přísun k telatům je počítačově řízen a velmi důmyslně řešen tak, aby vyžadoval minimální lidskou práci. Do jedné nádoby se za současného napouštění 60 °C teplé vody sype mléčná náhražka, ta se pak zhruba šest až sedm minut promíchává a poté již částečně zchlazená přechází do druhého zásobníku. Odtud je nerezovými trubkami přiváděna telatům přímo do žlabu. Celkové množství mléka je max. 18 litrů (dvakrát denně devět litrů). Starší telata jsou také přikrmována koncentrátem. Průměrná hmotnost při porážce je 230 kg, rozhodující je však věk maximálně 27 týdnů. Toto stáří je voleno především s ohledem na možnost čerpat dotaci (prémie na výkrm telat je 25 eur/ks). Hmotnost JUT se pak pohybuje v průměru okolo 165 kg. Přesto, že poptávka po telecím mase není v Belgii nijak vysoká, stále převažuje nad nabídkou a také proto je cena rovněž velmi zajímavá – v současné době 5,50 eur/kg v mase. Dle slov farmáře je cena poměrně stabilní a celý systém výkrmu telat by byl, na rozdíl o klasického chovu, rentabilní i bez dotací. Jak však poznamenali britští kolegové, ve Velké Británii by podobný způsob výkrmu asi nemohl fungovat, i přesto, že systém neporušuje žádné předpisy: ochránci zvířat by velmi rychle vyvolali vlnu nesouhlasu s ohledem na nedostatečný prostor telat v kotcích. Dle slov farmáře však s tím v Belgii žádný problém nemá. Inu, jiný kraj, jiný mrav ...

Pátečním programem pak byla návštěva dalších čtyř farem. Na rozdíl od předchozích dvou však byly spíše komerčního zaměření – tedy žádná produkce plemenného materiálu, využívání i býků v přirozené plemenitbě, zvířata na pastvě nejsou přikrmována a veškerá produkce zvířat slouží výhradně

Farma „van het Negenbonder“ se kromě produkce plemenného soustředí také na výkrm telat

žádná velká finanční újma. Jatečná cena za třináctiměsíčního býčka je rozhodně vyšší než částka zaplacená za odchov.

Prodej býků na aukcích probíhá obdobným způsobem jak to známe z českých podmínek. Základní vyvolávací cena je pro všechny býků shodná – 2000 eur, minimální příhoz 100 eur. Průměrné konečné ceny za vydražené býky se pohybují mezi 3000 až 3500 eury, ceny přesahující 10 000 eur však také nejsou výjimkou. Zhruba 80 % býků kupují jednotliví chovatelé, 10 % jde do zahraničí a 10 % jich putuje na inseminací stanici. Odchovna si z vydražené ceny bere jako provizi od chovatele fixně 8 %. Ihned po skončení dražby je vydražitel povinen v hotovosti zaplatit určité procento z ceny býka. Jeho přesná výše závisí na konečné ceně býka, pohybuje však v rozmezí od 4 do 10 %. U býků prodaných do zahraničí je tato výše vždy 10 % z ceny býka. Vydražená cena však není pro chovatele konečná, připočítávají se k ní náklady na krmný den po skončení testu (2,90 eur/den) a veškeré náklady na veterinární vyšetření. Nový maji-

k jatečným účelům. Na jedné farmě jsme měli také možnost vidět výkrm vyřazených krav. Pozoruhodné byly především údaje u výtěžnosti takto vykrmovaných krav – v průměru okolo 64 %. Pro porovnání: mladí býci v intenzivním výkrmu dosahují výtěžnost 70 %. Cena 2,5 eura/kg je rovněž celkem zajímavá; cena za mladé býky se v současné době pohybuje mezi 3,5 – 4,5 eura/kg.

Systém plemenářské práce v chovech je v Belgii v porovnání s naším výrazně liberálnější. Na příklad, pokud chovatel registrovaný v plemenné knize chce použít býka v přirozené plemenitbě, stačí, aby byl býk zapsán v plemenné knize. Není tedy nutné, aby prošel odchovnou či mu byl přidělen nějaký státní registr (byl licencovaný), rovněž není nutný žádný souhlas plemenné knihy či jiné organizace. Jak praví Peirre Mallieu, výkonný sekretář plemenné knihy: „Chovatel sám nejlépe ví, co je pro jeho chov nejlepší, a podle toho se rozhoduje. Podívejte se, čeho belgičtí chovatelé dobrou selekční prací dosáhli, tak proč bychom je měli nějakým způsobem omezovat?“. Jeho slova o to víc podtrhují neregistrovaní chovatelé, kteří se nemusí řídit téměř žádnými pravidly. Není tedy výjimkou vidět u nich ve stádě působit býky-křížence např. belgického modrobílého s charolais.

Výstava v Libramontu

Sobotní a nedělní program se odehrával na výstavišti v Libramontu. Zde se v sobotu konal již 18. ročník národní výstavy belgického modrobílého skotu. K vidění zde bylo celkem více než 240 kusů skotu, z toho téměř dvě stovky byly belgického modrobílého. Výstava se za obrovského zájmu návštěvníků již tradičně nesla v duchu velmi dobře připravených zvířat. Ve srovnání se zvířaty vystavovanými před deseti lety bylo patrné další zvýraznění osvalení, zároveň však při celkově lepších končetinách. Absolutním šampionem v kategorii býků se stal syn známého Radara van Terbecka (ZBM 196) Tony van het Bereelhof z chovu Gilberta Veulemanse, nejlepší krávou byla zvolena Folie des Pahys (otec: Osborne van Terbeck) od Jean-Pierra Marcourta z Ouffet a šampionkou v kategorii jalovic se stala Curieuse de Waleffes (otec: Despote de l'Eau d'Eppe) z farmy Manu Laruelle ve Faïmes.

Zajímavým a v našich končinách nezvyklým způsobem je rovněž systém hodnocení zvířat. Všechna zvířata v jednotlivých kategoriích hodnotí odděleně několik bonitérů, kteří se pak při každém rozhodnutí radí o konečném výsledku. Při výběru celkových

Šampion v kategorii býků – Tony van het Bereelhof (otec: Radar van Terbeck)

Šampionka v kategorii krav – Folie des Pahys (otec: Osborne van Terbeck)

Šampionka v kategorii jalovic – Curieuse de Waleffes (otec: Despote de l'Eau d'Eppe)

šampionů v kategorii nejlepší býk, kráva a jalovice se pak volí způsobem, kdy nezávislé skupiny hodnotitelů zvednutím tabule s číslem zvířete vybírají nejlepší zvíře. Zvíře, jehož číslo na tabulích převládá, se stává šampionem své kategorie. Nutno podotknout, že finální verdikt je očekáván vždy s velkým napětím, a před očima několik stovek přihlížejících návštěvníků pak velmi emotivně prožíván. Po závěrečném vyhlášení všech šampionů se předvadiště zaplní nekonečnou řadou gratulantů, kteří velmi dlouhou dobu opanují ring, aby si sami „osahali“ zvířata a pogratovali vítězným chovatelům. Projev radosti je tak silný, že to vypadá podobně jako když hokejisté či fotbalisté vyhrají mistrovství světa.

Letošní ročník výstavy byl o to významnější, že byl spojen s oslavami třiceti let od založení plemenné knihy a dvaceti let řádu „Ordre du Blanc Bleu Belge“. Při této příležitosti byli oceněni lidé, kteří se výrazně zasloužili o rozvoj plemene v Belgii, ale také v zahraničí. Celý ceremoniál byl pojat velmi honosně v duchu tradičních kostýmů Ordre du Blanc Bleu Belge. Závěrečným bombónkem ceremoniálu se stalo slosování tomboly, kdy hlavní cenou bylo osmiměsíční tele. Bohužel však ani po několika opakováních se žádný vítěz z řad návštěvníků nenašel, a proto bylo tele vydraženo a výtěžek věnován na dobročinné účely. Večer následovala velká oslava všech zúčastněných, kdy byl podáván – co jiného než – steak z belgického modrobílého skotu.

Mezinárodní kongres BBI

Téměř celý nedělní den byl věnován vlastním zasedání mezinárodní asociace Belgian Blue International (BBI). Kongresu se kromě zástupců jednotlivých členských

Desátý mezinárodní kongres se konal při příležitosti výstavy v Libramontu

zemí zúčastnili také významné osobnosti ze světa belgického modrobílého plemene v čele s velmi uznávaným odborníkem profesorem Rogerem Hansetem z univerzity v Liege. Ten zde na úvod konference přednesl velmi zajímavé referáty na téma inbreedingu u belgického modrobílého plemene a dalšího šlechtění plemene.

Inbreeding je problém, se kterým se potýkají všechna plemena, jež mají malou základnu (u plemene belgické modrobílé je efektivní základna 43 jedinců, u plemene normandského 47 a u francouzského holštýna 46 jedinců) a je potřeba jej brát v úvahu při šlechtění i u belgického modrobílého plemene. Na druhé straně však hladina příbuznosti není tak vysoká, aby vyžadovala nějaká speciální šlechtitelská opatření – i když částečně v posledních letech stoupá, u býků působících v inseminaci je za posledních 15 let na úrovni max. 4,2 %. To koresponduje s hladinou příbuznosti u ostatních plemen skotu.

K důležitým mezníkům ve šlechtitelské práci patří především rok 1988, kdy bylo do rutinní praxe zavedeno lineární hodnocení zevnějšku. Zpočátku se omezilo na hodnocení několika znaků, od roku 1994 však bylo rozšířeno na současných 25 hodnocených znaků (výška se měří). Celkem sedm klasifikátorů ročně ohodnotí zhruba 34 000 krav.

Kontrola dědičnosti probíhá na farmách již od roku 1978. Týká se však pouze potomstva po inseminacích býčích. Probíhá ve dvou krocích: při narození se sleduje porodní hmotnost (stanovena odhadem), délka březosti, tělesná stavba, defekty končetin a ústní dutiny, schopnost sání, vitalita a mortalita. Při druhé inspekci ve věku 14 měsíců se hodnotí výška, hmotnost (odhadem dle obvodu hrudi), cena za kg živé hmotnosti a opět defekty končetin a ústní dutiny a mortalita. Data jsou shromažďována na regionální bázi (AWE pro Valonii a VRV pro Vlámsko), výstupy v podobě zveřejňování plemenných hodnot jsou pak publikovány na národní bázi plemennou knihou (Herd-Book Blanc-Bleu Belge) ve spolupráci s univerzitou v Liege. Na otázku proč Belgičané ve šlechtění příliš plemenné hodnoty nezohledňují a nečekají např. s prodejem inseminacních dávek až po prověření býka reaguje prof. Hanset: „Samozřejmě, že s plemennými hodnotami pracujeme, proto je také počítáme. Naše hlavní selekční kritérium je ale osvalení zvířat, to je zcela jasně viditelné a zároveň je to relativně vysoce dědivý znak vyjádřený u obou pohlaví, navíc už v raném věku. Proto je v tomto případě fenotyp identifikátorem genotypu. Navíc, vysoká intenzita selekce a krátký generační interval jsou velké výhody šlechtění dle fenotypu. Je zřejmé, že jak se jeví zvíře osvalené, taková bude i jeho masná produkce při porážce. V těchto podmínkách vizuální posouzení (genotyp) hraje esenciální roli.“ O úspěšnos-

Plemeník na farmě „van het Negenbonder“ určený na prodej do přirozené plemenitby

ti takové selekce vypovídá i fakt, že zatímco např. v Itálii je do tříd S a E (dle SEUROP systému) zařazeno 18,3 % mladého skotu, v Belgii je to 68,3 % (Francie a Španělsko 5 %, Nizozemsko 3,9 %, Dánsko 1,22 % a Irsko jen 1 %).

Pokud se týká šlechtění, tak cíle, které si v nedávné minulosti Belgičané vytyčili zlepšit, se daří plnit. Ale i přesto se šlechtění bude i nadále ubírat především na zlepšení končetin (zejména motoriky pohybu), udržení či případně ještě další zlepšení tělesné stavby a osvalení a tlak na znaky fitness. Mezi ty patří především eliminace genetických defektů, nižší mortalita, lepší životaschopnost telat apod. Prof. Hanset však zároveň upozornil, že jsou si plně vědomi, že „každá růže má trny“, a že každé jednostranné šlechtění s sebou přináší problémy. A tak zatímco šlechtění holštýnského skotu na vyšší mléčnou užitkovost způsobilo nižší obsah proteinu v mléce, u belgického modrobílého skotu je zase nutné počítat s vyššími výskyty nežádoucích defektů.

Během zasedání byla také diskutována otázka, zda se Belgičané budou při šlechtění soustředit také na snadnost porodů. Opovědí je, že nikoliv, a že se o tom ani nikdy neuvažovalo. Důvod je prostý – šlechtění na samovolné porody je v naprosto negativním vztahu k tělesné stavbě a především k osvalení a nemá proto v belgických podmínkách žádné ekonomické opodstatnění. Navíc teleční pomoci císařského řezu minimalizuje ztráty při porodu a také ranou postnatální mortalitu. Tudiž při velmi dobře propracovaném managementu, který belgičtí chovatelé používají, je to nejlepší a neekonomi-

čtější způsob jak získat a odchovat zdravé tele.

Je zcela evidentní, že Belgičané jdou svou vlastní cestou a směry šlechtění podmiňují pouze vlastními ekonomickými podmínkami. Ty jsou nastaveny tak, že hlavním ekonomickým ukazatelem je osvalení zvířat za které jsou belgičtí řezníci ochotni zaplatit mnohem

Lebka legendárního pleménika Galopeura des Hayons v muzeu ve vesničce Wéris

vyšší peníze než za jiná masná plemena. Jak ale vyplynulo z vystoupení všech zúčastněných členů BBI, trendy v ostatních zemích jsou zcela opačné a naopak se snaží selektovat a šlechtit na snadnost telení, větší rámec a zcela bezproblémové končetiny. Osvalení zvířat není hlavním předmětem šlechtitelské práce v žádné zemi. Navíc v zemích, kde jsou

velmi dlouhé dojezdové vzdálenosti (především Austrálie a Nový Zéland), není prakticky ani možné realizovat telení císařským řezem za asistence veterináře. Také náklady jsou zde za tento úkon velmi vysoké, v přepočtu se pohybují někde mezi 300 – 400 eury, jinde i více. Zdá se tak, že v budoucnu můžeme očekávat, že populace se budou stále více diferencovat na „belgickou“ a na „ostatní“. Již dnes Britové rozlišují „Belgian Blue“ a „British Belgian Blue“ a dle jejich slov je v současné nabídce inseminačních dávek z Belgie velmi složité vybrat býka, který by byl vhodný do jejich podmínek.

Z kulturního bloku kongresu stojí za zmínku návštěva „muzea skotu“ v malé vesničce Wéris v provincii Luxemburg, kde je k vidění expozice historie skotu na území celé Belgie. Mezi nejzajímavější exponát patřila beze sporu vypreparovaná lebka legendárního pleménika Galopeur des Hayons a také jeho „vlastní“ umělá vagina z inseminační stanice.

Co říci závěrem? I přesto, že čistokrevná populace belgického modrobílého skotu je v České republice velmi nízká, díky velké publicitě, kterou tomuto plemeni děláme, jsme ve světě vnímáni jako jedna ze zemí, kde je velmi dobrý potenciál pro jeho vyšší využití, především pak v křížení. Musíme však sami zvážit, zda se našim chovatelům vyplatí, abychom se oficiálně stali členy mezinárodního uskupení a byli tak v kontaktu se všemi chovatelsky vyspělými zeměmi. Je to pouze na nás, BBI čeká na naše brzké rozhodnutí.

Kamil Malát,
ředitel ČSCHMS

Termíny základních výběrů a dražeb na odchovných plemenných býků v roce 2005

III. turnus – býci narození 1. 7. 2004 – 31. 10. 2004

Den	Datum	Začátek	OPB	Kusů	Plemena	Dražba
Po	10. 10. 05	9.00	OPB Cunkov	5	PI, CH, BA, GS	po skončení ZV
Út	11. 10. 05	9.00	OPB Osík	20	CH, PI, LI, BA, MS	po skončení ZV
St	12. 10. 05	9.00	OPB Grygov	4	CH	po skončení ZV
Čt	13. 10. 05	x	x	x	x	x
Pá	14. 10. 05	x	x	x	x	x
So	15. 10. 05	x	x	x	x	x
Ne	16. 10. 05	x	x	x	x	x
Po	10. 10. 05	15.00	p. Bouda, Voděrádky	1	CH	

AA aberdeen angus, MS masný simentál, BA blonde d'Aquit., CH charolais, GS gasconne, HE hereford, BM belgické modrobílé, LI limousine, PI piemontese, GA galloway, SA salers